

Leendert van Genderen en Marinka Brandwijk-Kok met hun boek 'Echtscheiding en school'. Beiden zijn verbonden aan De Meerwaarde in Barneveld.

'Docent moet weten wat er speelt bij een leerling'

Ineens word je naar beneden geroepen. Het is elf uur 's avonds en je vader en moeder wachten je beneden met serieuze gezichten op. Samen met je broertje en zusje word je op de bank gezet. Dan wordt duidelijk waarom: je ouders gaan scheiden. Dat valt rauw op je dak. Logisch dat je even geen zin hebt om te leren voor die toets van morgen. Het is één van de voorbeelden uit het boek 'Echtscheiding en school', een praktijkboek dat Leendert van Genderen en Marinka Brandwijk-Kok schreven om scholen te helpen kinderen met gescheiden ouders beter te begeleiden.

Door Rick van Veluw | Foto: Pauw Media

Van Genderen en Brandwijk-Kok zijn beiden verbonden aan vmbo-school De Meerwaarde in Barneveld: Van Genderen is hoofd leerlingenbegeleiding en Brandwijk-Kok is schoolmaatschappelijk werker. In die hoedanigheid heeft Brandwijk-Kok gesprekken met leerlingen van De Meerwaarde en het Johannes Fontanus College als zij problemen hebben, zowel thuis als op school.

De twee werken intensief met leerlingen die 'ergens tegenaan lopen' en gaven de laatste jaren al een training voor kinderen waarvan de ouders uit elkaar gingen. „Dat is een soort lotgenotengroep”, vertelt Van Genderen. „We komen acht keer bij elkaar met een groep van ongeveer tien leerlingen. Tijdens de training krijgen de kinderen kans om de scheiding van hun ouders meer een plek te geven. Ze kunnen hun ervaringen met elkaar delen en het gesprek met elkaar aangaan.”

Vanuit die ervaring ontstond het idee om een boek te schrijven. Om scholen en docenten advies te geven hoe om te gaan met kinderen die lijden onder een echtscheiding. Van Genderen schetst grof een beeld van wat er allemaal gebeurt in het leven van een kind als de ouders besluiten uit elkaar te gaan. „Ineens staan kinderen voor een keuze: kiezen ze voor hun vader of hun moe-

der? Vaak moet er verhuisd worden. En kinderen krijgen misschien al snel te maken met stiefouders en stiefbroertjes en zusjes. Je hebt scheidingen die weinigen zagen aankomen en dat geldt ook voor kinderen. Dan valt zoiets rauw op je dak. Een kind moet afscheid nemen van een relatie, terwijl de ouders daar al veel verder in zijn omdat de problemen al langer speelden. Dergelijke problemen brengen extra ontwikkeltaken met zich mee.”

Brandwijk-Kok vult aan: „Sommige scheidingen verlopen relatief gemakkelijk. Maar soms is de situatie problematischer en komt een kind terecht in een vechtscheiding. Vaak ziet een kind één van de ouders dan lange tijd niet. Terwijl ze het juist goed willen doen voor zowel hun vader als hun moeder. Ze zijn immers met allebei verbonden.” Een scheiding heeft vaak effect op het presteren van een leerling op school, zo vertelt Van Genderen. „Leerlingen kunnen zich soms slecht concentreren. Ze zijn met hun hoofd bij heel iets anders. De cijfers gaan omlaag. Soms gaan leerlingen lastig gedrag vertonen, of worden ze zelfs depressief. En ook gewoon praktisch: als een kind in twee huizen leeft, komt het voor dat hij of zij de schoolboeken wel eens achterlaat in het 'andere' huis.”

Waar het volgens Van Genderen en

Brandwijk-Kok om draait in 'Echtscheiding en school' is docenten handvatten te bieden om zo goed mogelijk om te gaan met deze problematiek. „Een docent hoort te weten welke leerlingen gescheiden ouders hebben,” zegt Van Genderen. „Het is belangrijk op de hoogte te zijn van Hde thuis situatie van een kind. Zo kan een docent begrip tonen als een leerling er met z'n hoofd niet bij is en kunnen leerlingen bij zo'n docent terecht met hun problemen.”

In het boek schetsen de twee in de eerste hoofdstukken een beeld van echtscheiding en de gevolgen voor kinderen. „Op die manier maak je het voor docenten inzichtelijk wat er allemaal gebeurt tijdens zo'n scheiding,” vertelt Brandwijk-Kok. „Wat er voor kinderen allemaal verandert bij echtscheiding, wat zijn de effecten op loyaliteit tussen ouder en kind, wat voor invloed heeft een vechtscheiding op gedrag, etcetera. Uiteindelijk behandelen we in het boek de vraag: wat heeft de school voor taak en wat kun je als docent concreet betekenen voor deze leerlingen? Wij denken dat de school van grote betekenis kan zijn voor leerlingen die te maken krijgen met een echtscheiding.”

Een rol die veel scholen nog niet optimaal vervullen, zo vindt Van Genderen. „Het kan beter. Tijdens een scheiding zijn de ouders heel erg met zichzelf bezig. Dat is logisch. Maar ook een kind moet afscheid nemen van een relatie. Er komt een rouwproces op gang en het zou goed zijn als docenten daar een rol in kunnen spelen. Het gaat er om dat je als docent opmerkt wat er speelt bij een leerling. Wil hij of zij praten over de scheiding? Of liever even niet? Wij adviseren docenten om met leerlingen het gesprek aan te gaan. Laat ze weten dat je er vanaf weet en dat ze bij je terecht kunnen. Laat merken dat je ze ziet, juist deze leerlingen die vaak niet gezien worden. Daarmee zijn docenten van betekenis. Een leerling geeft zelf wel aan of hij er over wil pra-

ten. Zo kun je er als docent voor hen zijn.”

Want de school kan in zo'n lastige periode fungeren als veilige haven, betoogt Brandwijk-Kok. „De school is één van de weinige plekken waar alles enigszins hetzelfde blijft. Tijdens een scheiding kiezen familieleden, vrienden en burenpartij, maar de school moet dat niet doen. Kinderen moeten hier op adem kunnen komen. Het is op dat moment een stabiele factor die ze nodig hebben.”

Van Genderen vindt daarnaast dat elke school een soort protocol zou moeten hanteren. „Er zijn nog te weinig scholen die beleid hebben opgesteld over deze problematiek. Ik vind dat ze dat wel zouden moeten doen. Weten scholen bijvoorbeeld bij wie het gezag ligt tijdens een scheiding? Wie nodig je uit voor een ouderavond? Dat moet voor iedereen duidelijk zijn. Een school hoort inzicht te hebben in hoe dat zit, er zou een protocol voor moeten wor-

Praktijkboek 'Echtscheiding en school'

den opgesteld.” Hopelijk draagt het boek van Van Genderen en Brandwijk-Kok daaraan bij. „Naar schatting krijgen ongeveer 70.000 kinderen per jaar te maken met een echtscheiding. Dat betekent dat er in veel klassen wel iemand zit van wie de ouders gaan scheiden. Een docent heeft deskundigheid nodig om daarmee om te leren gaan en zo van betekenis te zijn voor de leerlingen.”

'Echtscheiding en school' (14,50 euro) is te bestellen via de website www.witgeverij-quirijn.nl.